

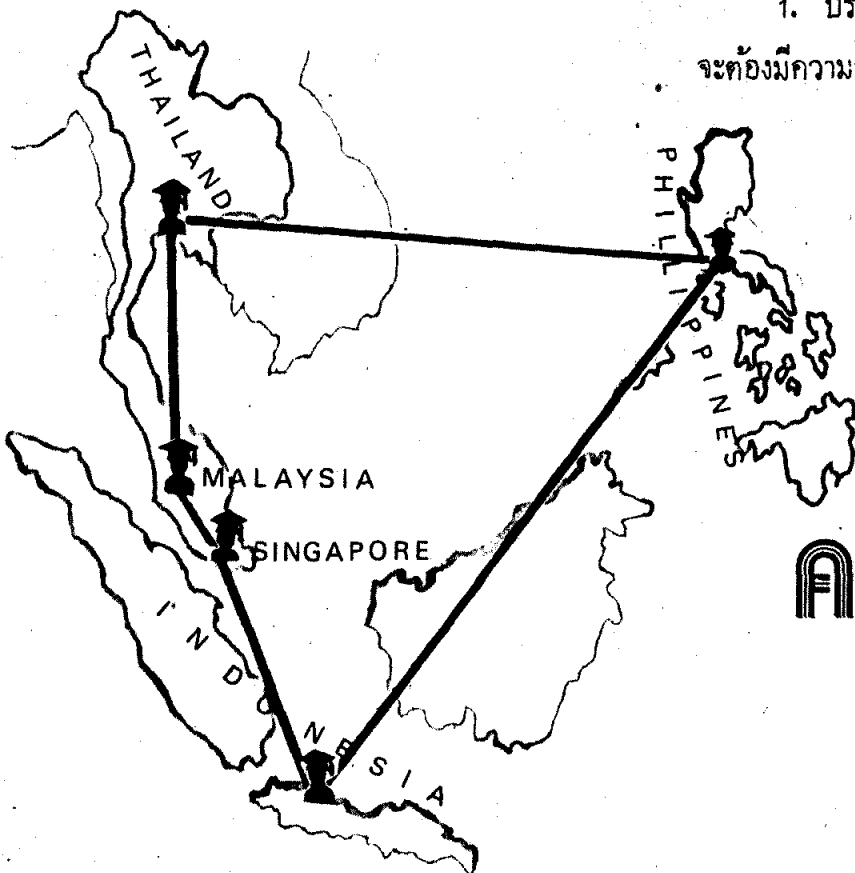
สมาชิกประเทศอาเซียน ซึ่งได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย มีความเห็นพ้องต้องกันในอนาคตที่จะจัดให้มีกิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศสมาชิก จึงได้จัดตั้ง หน่วย ปฏิบัติงาน พิเศษ ด้านการ ศึกษา ของ อาเซียน ขึ้นคณะหนึ่ง (ASEAN Education Task Force) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาจาก ประเทศสมาชิก ประเทศละไม่เกิน ๒ คน หน่วย ปฏิบัติงาน พิเศษ นี้มีสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ ของประเทศฟิลิปปินส์เป็นผู้ประสานงาน ภารกิจที่ หน่วยปฏิบัติงาน พิเศษ ได้รับมอบหมาย คือ การ ศึกษาและวิจัยขั้นพื้นฐาน (Baseline Studies) เพื่อนำผลมาใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดกิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนต่อไป ผู้วิจัย

ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประเทศไทยในหน่วย ปฏิบัติงาน พิเศษ ด้านการศึกษาของอาเซียนด้วยผู้หนึ่ง โดยได้ร่วมทำการวิจัยค้นคว้ากับสมาชิกของหน่วย ปฏิบัติงาน พิเศษ ตั้งแต่เริ่มงานในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมาจนกระทั่งแล้วเสร็จ เนื่องจาก โครงการนี้เป็นโครงการใหม่ที่ประเทศไทยมีผลประโยชน์ร่วมอยู่ด้วยเป็นอันมาก ผู้วิจัยจึงได้เขียน เอกสารวิจัยขั้นต้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากรายงานของ หน่วยปฏิบัติงาน พิเศษ และการประมวลวิเคราะห์ข้อมูล และข้อวินิจฉัยเพิ่มเติม โดยเฉพาะในส่วนของประเทศไทย เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และสามารถ ใช้ประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝ่าย ไทยได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ประเมินเหตุผลและความจำเป็นในการที่จะต้องมีความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศ

ความร่วมมือ

สมาชิกอาเซียน

2. สํารวจข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการทางการศึกษาที่มีอันคํวามสําคัญสูง ในสมาชิกประเทศอาเซียน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกําหนดโครงการและกิจกรรมขั้นต้นสําหรับความร่วมมือคํานการศึกษาคือไปในอนาคต

3. ประมวลความเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับสูงในสมาชิกประเทศอาเซียนเกี่ยวกับกลไกการประสานงานเพื่อการคํานการกิจกรรมความร่วมมือคํานการศึกษ

4. พิจารณาหาแนวทางการคํานงานที่เหมาะสมสําหรับประเทศไทย ในการที่จะต้องมีส่วร่วมในกิจกรรมความร่วมมือคํานการศึกษาของอาเซียน

วิธีคํานการวิจัย

ใช้วิธีการสํารวจโดยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยคณะผู้คํานการวิจัยได้สร้างแบบสอบถามส่งให้ผู้บริหารการศึกษาระดับสูง และผู้บริหารงานวางแผนพัฒนาประเทศของสมาชิกประเทศ

อาเซียนทุกประเทศตอบ แล้วนำผลการสอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางสําหรับการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ผู้วิจัยทั้งคณะได้เดินทางไปยังสมาชิกประเทศอาเซียนทุกประเทศ และคํานการสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานระดับชาติเป็นการรวบรวมข้อมูลขั้นสุดท้ายเพื่อจะใช้เป็นพื้นฐานในการจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะต่ออาเซียน สําหรับเอกสารวิจัยนี้ก็ได้อาศัยผลการวิจัยเบื้องต้นดังกล่าวเป็นพื้นฐานส่วนหนึ่ง ในการพิจารณาหาแนวทางการคํานงานที่เหมาะสมสําหรับประเทศไทย ในการเข้าร่วมกิจกรรมความร่วมมือคํานการศึกษาของอาเซียน นอกเหนือจากการคํานการจากเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมภายในประเทศ

ผลของการวิจัย

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สมาชิกประเทศอาเซียนทุกประเทศเห็นความจําเป็นและยินดีที่จะร่วมมือซึ่งกันและกันทางคํานการศึกษายังเต็มที่
2. ความร่วมมือคํานการศึกษาคควรจะมีหลัก 4 ประการ คือ

คํานการศึกษาของอาเซียน

โดย... ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน

2.1 กิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษา จะเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่าง การ ศึกษา กับ การ พัฒนา ประเทศ

2.2 โครงการความร่วมมือด้านการศึกษา จะมุ่งการเสริมสร้างความสามารถของประเทศสมาชิกให้สามารถพึ่งตนเอง ได้โดยการแลกเปลี่ยน และร่วมใช้ ทรัพยากร และ ความ ชำ นานู การ ระหว่างประเทศสมาชิกเป็นสำคัญ จะไม่จำกัดองค์การระดับภูมิภาคขึ้น ใหม่

2.3 กิจกรรมความร่วมมือจะไม่ซ้ำซ้อน กับกิจกรรมขององค์การที่มีอยู่แล้ว ในภูมิภาคนี้ แต่จะเป็นกิจกรรมเสริม รวมทั้งมุ่งใช้กิจกรรมและทรัพยากร ขององค์การระดับภูมิภาคที่มีอยู่แล้ว ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

2.4 เนื่องจากปัญหาด้านศึกษามีความ เกี่ยว พัน กับ ปัญหา ด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม วิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาทางการศึกษาจะเป็นแบบพหุวิทยาการ (Multi-Disciplinary Approach)

3. ปัญหาและความต้องการด้านการศึกษาที่มี อันดับ ความ สำคัญสูง ของ สมาชิก ประเทศ เอเชีย ประกอบด้วย การพัฒนากำลังคน (Manpower Development) การฝึกหัดครู (Teacher Education) ระบบการศึกษา (Education System) และการ

4. โครงการขั้นต้น (Initial Projects) ที่ควร ได้รับการพิจารณาเพื่อสนองตอบต่อปัญหาและความ ต้องการตามข้อ 3 ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับการงาน สำหรับเยาวชน ในและนอกระบบโรงเรียน (Work Education for In-School and Out-of School Youth) การปฏิรูปการฝึกหัดครู (Teacher Education Reform) การพัฒนาระบบสารสนเทศ (Management Information Systems) การพัฒนา แบบทดสอบมาตรฐาน (Test Development) และ การศึกษาพิเศษ (Special Education)

5. กิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษาควร จะประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านการศึกษา (Information Exchange) การแลกเปลี่ยนบุคลากร (Personnel Exchange) การวิจัยร่วม (Cooperative Research) การประชุมสัมมนาและฝึกอบรม (Seminar, Conference and Training)

โครงการขั้นต้นและกิจกรรมความร่วมมือด้าน การศึกษา สรุปได้ดังที่ปรากฏในตารางที่ 1

6. กลไกการประสานงาน ควรจัดตั้งใน รูปเครือข่ายเรียกว่า เครือข่ายการประสานงานด้าน การศึกษาของอาเซียน (ASEAN Network of Development Education Centers-ANDEC) โดย ให้แต่ละประเทศกำหนดให้มีศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติ (National Development Education Center-NaDEC) ขึ้นรับผิดชอบดำเนินโครงการความร่วมมือด้าน การศึกษา ส่วนการประสานงานระหว่างสมาชิกประเทศ เอเชีย นั้นให้อาศัยกลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้ว กลไกการประสานงานของอาเซียน แสดงเป็น แผนภูมิได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 1)

ประเทศไทย ควรกำหนดในรูปของเครือข่าย โดยมีทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ศูนย์ประสานงานและเลขานุการกิจ มีคณะกรรมการประจำศูนย์ ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของศูนย์ นอกจากนี้ อาจกำหนดให้หน่วยงานการศึกษาระดับกรม กอง และสถาบันเป็นหน่วยร่วมกิจกรรมได้ตามความจำเป็น

การจัดองค์กรและกลไกการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย แสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้ (แผนภูมิที่ 2)

อภิปราย

การวิจัยตามโครงการนี้เป็นการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานที่มีเวลาจัดทำจำกัดเพียง 4 เดือน และครอบคลุมประเทศสมาชิกทั้ง 5 ประเทศ ผลการวิจัยจึงอาจไม่สมบูรณ์ทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจทรัพยากรด้านการศึกษา (Resources and Facilities) ซึ่งเป็นส่วนของแบบสอบถาม ไม่สามารถประมวลข้อมูลได้ครบถ้วนในทุกประเทศ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่อไป ในการพิจารณาเสนอแนะโครงการเบื้องต้น คณะผู้วิจัยต้องเผชิญกับความยากลำบากเป็นอันมาก เพราะปัญหาและความต้องการของประเทศสมาชิกมีแตกต่างกัน รวมทั้งจะต้องพยายามไม่ให้ซ้ำซ้อนกับโครงการขององค์การระดับภูมิภาคที่มีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามโครงการที่เสนอแนะมานี้ก็เป็นเพียงโครงการเบื้องต้นเท่านั้น ประเทศสมาชิกอาจพิจารณาเลือก โครงการอื่นเพิ่มเติมหรือแม้แต่เลือกดำเนินการเพียงบางโครงการก็ย่อมทำได้ เรื่องสำคัญคือเรื่องหนึ่งที่จะต้องได้ประมวล

การไว้แต่ไม่อาจทำได้ ก็คือทรัพยากรที่้องการของแต่ละโครงการ ทั้งนี้เพราะการกำหนดโครงการเท่าที่เสนอไว้นี้เป็นเพียงการชี้แนวทางอย่างกว้าง ๆ ไม่ละเอียดพอที่จะประมาณการด้านทรัพยากรได้ เมื่อจะมีการดำเนินโครงการ จำเป็นต้องมีการจัดทำรายละเอียดและแผนปฏิบัติการเพิ่มเติมขึ้นอีก

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพิจารณาและการดำเนินการตามโครงการความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนเป็นไปโดยรวดเร็ว รอบคอบ และบรรลุผลตามที่ตั้งเป้าประสงค์ไว้ สมาคมอาเซียนและประเทศไทยควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการประชุมรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของอาเซียนขึ้น ก่อนการประชุมประจำปีของรัฐมนตรีต่างประเทศ พ.ศ. 2521 เพื่อพิจารณารายงานของหน่วยปฏิบัติงานพิเศษทางการศึกษาและข้อเสนอแนะของกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้หาทางดำเนินกิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษาโดยไม่ชักช้า การประชุมรัฐมนตรีศึกษาซึ่งควรจัดขึ้นเป็นครั้งแรกนี้อาจจะพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาคด้วย แต่ควรจะต้องเอาเรื่องข้อเสนอเกี่ยวกับความร่วมมือทางการศึกษาของอาเซียนของหน่วยปฏิบัติงานพิเศษด้านการศึกษาเป็นวาระหลักของการประชุม

2. สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติของประเทศไทย ควรจะได้มีการติดตาม เร่งรัดการพิจารณาคำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอของหน่วยปฏิบัติงานพิเศษด้านการศึกษา ซึ่งอนุกรรมการฝ่ายการศึกษาของอาเซียนเห็นชอบด้วยในหลักการแล้ว เพื่อให้มี

ความร่วมมือ

ต่อจากหน้า 7

วินิจัยขั้นสุดท้ายโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อประเทศสมาชิก จะได้เริ่มมีความร่วมมือทางด้านนี้อย่างจริงจัง

3. ประเทศไทยควรจะได้พิจารณาเตรียมการ จัดตั้งศูนย์พัฒนศึกษาแห่งชาติตามที่ ได้เสนอแนะไว้ แท้เนิ่น ๆ เพื่อว่าเมื่ออาเซียนมีวินิจัยขั้นสุดท้าย แล้วจะได้ดำเนินโครงการได้ทันที ในระหว่างที่รอ การพิจารณาวินิจัยขั้นสุดท้าย ประเทศไทยน่าจะ พิจารณาคำเนินกิจกรรมความร่วมมือในรูปทวิภาคี (Bi-Lateral Cooperation) กับประเทศสมาชิกใน บางโครงการที่เป็นปัญหาและความต้องการของ ประเทศไปพลางก่อน เช่น อาจจะมีความร่วมมือกับ ประเทศฟิลิปปินส์ ทางด้านการพัฒนาข้อตกลง มาตรฐาน เป็นต้น

4. เนื่องจากประเทศออสเตรเลียได้ให้ความ สนใจที่จะช่วยเหลือทางการเงินแก่โครงการด้าน การศึกษาของอาเซียนมาตั้งแต่ต้น รวมทั้งได้ให้ ความช่วยเหลือทางการเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติงานพิเศษด้านการศึกษา ของอาเซียนมาแล้ว นวัตกรรมอาเซียนจะได้เจรจาหา

ลู่ทางขอความช่วยเหลือจากประเทศนี้ต่อไป รวมทั้ง เสาะแสวงหาความช่วยเหลือจากองค์การมูลนิธิต่าง- ประเทศอื่น ๆ ที่ไม่มีข้อผูกมัดด้วย

5. เนื่องจากขอบเขตของกิจกรรมด้านการ ศึกษาว่างขวาง และซับซ้อน อาเซียนควรพิจารณา ปรับปรุงกลไกการดำเนินงานเพื่อให้โครงการและ กิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษา รวมทั้งกิจกรรม ความร่วมมือด้านอื่น ๆ มีความคล่องตัว และมี ประสิทธิภาพการดำเนินงานมากขึ้น ทางด้านการ ศึกษาเห็นควรให้มีคณะกรรมการถาวรว่าด้วยการ ศึกษาขึ้นเป็นการเฉพาะ ส่วนกลไกการประสานงาน นั้นควรจัดให้มีขึ้นตอนน้อยลง การจัดองค์กรและ กลไกการประสานงานตามที่เสนอแนะไว้ อาจจะเป็น ทางหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

6. ความสัมพันธ์เชิงงาน (Working Relations) ระหว่างองค์การระดับภูมิภาคที่มีอยู่แล้ว และกลไกการดำเนินงานของอาเซียนด้านการศึกษา ควรจะได้มีการพิจารณาเสริมสร้างขึ้นอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน และเพื่อร่วมมือ ผนึกกำลังซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ของโครงการ และกิจกรรมด้านการศึกษาในภูมิภาคนี้ในอนาคต

ตารางที่ 1

โครงการขั้นต้น	กิจกรรม			
	การแลกเปลี่ยน ข่าวสาร	การแลกเปลี่ยน บุคลากร	การวิจัยร่วม	การฝึกอบรม สัมมนา
1. การศึกษาเกี่ยวกับการงาน	✓	✓	✓	✓
2. การปฏิรูปการฝึกหัดครู	✓	✓	✓	✓
3. การพัฒนาแบบทดสอบ	✓	✓	✓	✓
4. ระบบสารสนเทศ	✓	✓	✓	✓
5. การศึกษาพิเศษ	✓	✓	✓	✓

รวมทั้ง
ต่าง -

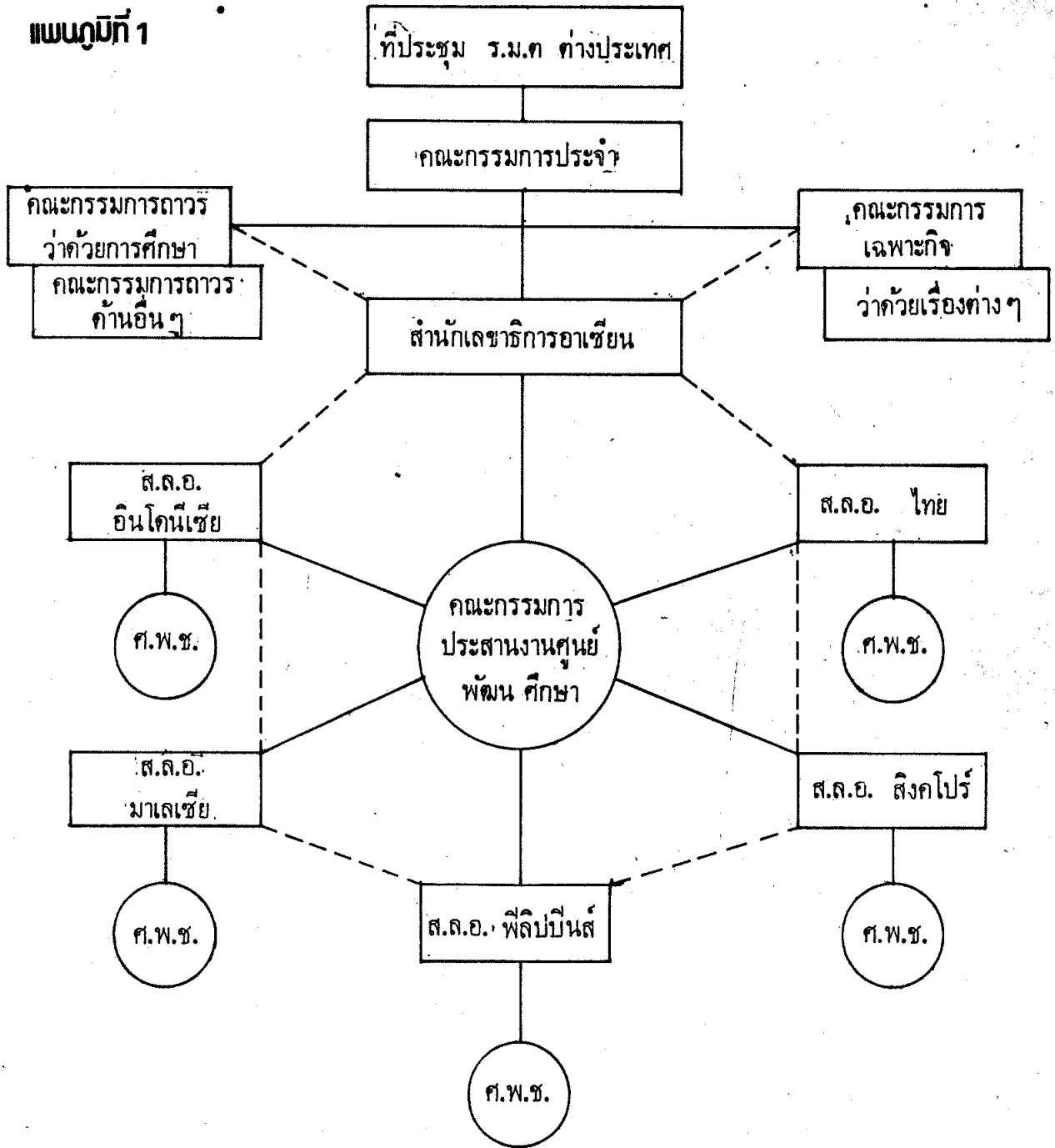
ในการ
การ
และ
กรรม
และมี
การ
ยการ
งาน
และ
เป็น

Rela-
|แล้ว
|โกษา
|ริงจ้ง
|มีมือ
|งการ
|ก ✖

รวม

การจัดองค์กรและกลไกการประสานงานด้านการศึกษาของอาเซียน ตามความเห็นของผู้วิจัย

แผนภูมิที่ 1

- หมายเหตุ 1. ส.ล.อ. หมายถึง สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ
2. ศ.พ.ช. หมายถึง ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติ

แก่การเรียนรู้ นั่น ๆ

4. วิธีสอน ประกอบด้วยบทความ 7 บทความ เรื่อง "การวางแผนการสอน" และ "การกำหนดผล การเรียน" ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนด วัตถุประสงค์ในการสอน การวางแผนการสอนและ การทำประมวลการสอน จากนั้น เป็นบทความที่ว่า ด้วยวิธีการสอนแต่ละแบบ คือ "การสอนแบบบรรยาย" "การสอนแบบกลุ่มย่อย" "การสอนแบบ รายบุคคล" และ "การสอนแบบปฏิบัติการ" การ สอนแบบนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ความว่า วัตถุประสงค์ การเตรียมการสอน และวิธีหรือข้อปฏิบัติในการจัด การเรียนการสอน บทความสุดท้ายเกี่ยวกับวิธีการ สอน คือ เรื่อง "สื่อการสอน" ให้ความรู้เกี่ยวกับ ระบบการเรียนการสอน สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ข้างต้น ตลอดจน ความสำเร็จเกี่ยวกับสื่อการสอนบางประเภทที่ใช้ใน ระดับอุดมศึกษา

5. การวัดและประเมินผล ควบคุมเนื้อหา บทความ 4 เรื่อง ได้แก่ "หลักการวัดและประเมิน ผล" "คะแนนและการตีความหมาย" "การสร้าง เครื่องมือประเมินผลการเรียน" และ "การประเมิน

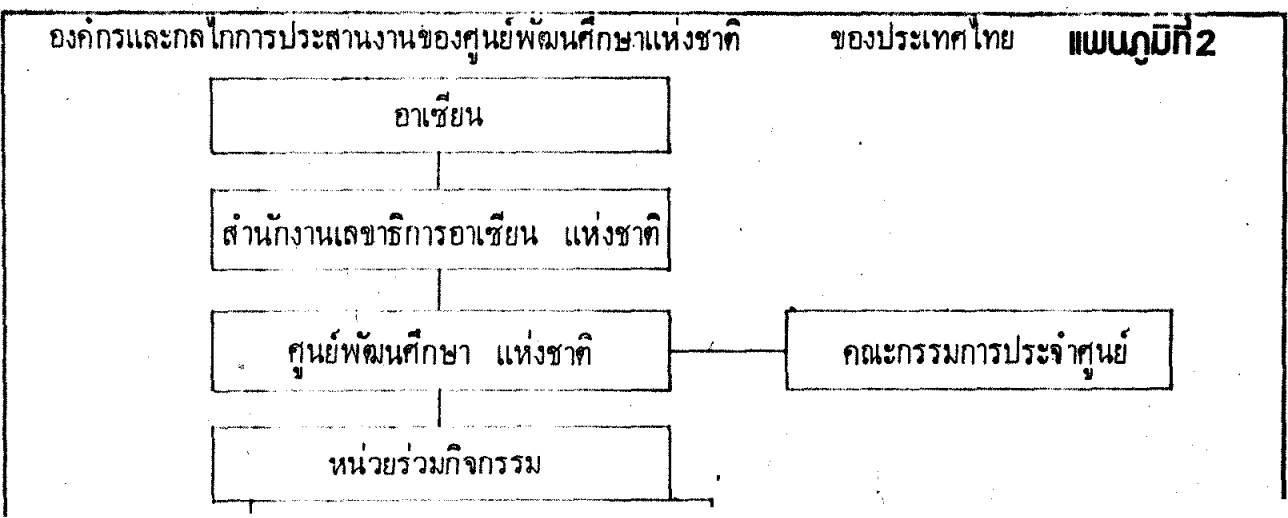
ผลการสอนของอาจารย์" โดยส่วนรวม บทความ ดังกล่าวให้ความรู้เรื่องการวัดผลแบบอิงกลุ่ม การ วัดแบบอิงเกณฑ์ หลักการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ ระบบการให้คะแนนแบบตัวอักษร การวาง แผนการสร้างข้อสอบแบบปรนัยและแบบเรียงความ และหลักการสร้างแบบประเมินผลการสอนของอา- จารย์ แต่ละบทความผู้เชี่ยวชาญก็ช่วยอธิบายโดย ละเอียก

จากบทความที่สรุปมาทั้ง 14 เรื่องนี้ แม้เนื้อหา บางเรื่องจะไม่ละเอียดลึกซึ้งมาก แต่กล่าวได้ว่า หนังสือคู่มือเล่มนี้ ให้ความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติ เพียงพอสำหรับผู้สอน โดยเฉพาะเรื่องหลักการสอน วิธีการสอนแบบต่างๆ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของหนังสือ ครอบคลุมรายละเอียดมากพอที่ผู้สอนจะนำไปใช้ ปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ทำบทความมีแนะนำหนังสือ และเชิงอรรถ ซึ่งผู้สนใจสามารถใช้เป็นแนวทางใน การศึกษาโดยละเอียดต่อไปได้

ผู้ที่สนใจหนังสือคู่มือเล่มนี้ ติดต่อขอได้ที่ หน่วยพัฒนาคณาจารย์ด้านการเรียนการสอน ฝ่าย วิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ่านต่อจากหน้า 15

และ
ของ
บาท
อหา
จน
บุตร
ปลง
ะกับ
หลัก
ปฏิบัติ
ให้
บท
ะตัว
ความ
เกิด
การ
ผล
การ
แล้ว
เป็น
การ
มีวิธี